

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 26. srpnja 2024.

Analiza presude

Drago Tadić protiv Hrvatske
br. zahtjeva 25551/18

**članak 6. Konvencije – pravo na nepristran sud
– pravo na presumpciju nevinosti**

*Bojazan u pogledu nepristranosti sudaca Vrhovnog suda
zbog sudjelovanja predsjednika Vrhovnog suda u svojstvu svjedoka u kaznenom postupku
nije bila objektivno opravdana*

*Objava snimaka SOA-e u medijima nije utjecala na suce Vrhovnog suda
niti je ugrozila podnositeljevo pravo na presumpciju nevinosti*

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 28. studenog 2023. objavio je presudu kojom je utvrdio da podnositelju zahtjeva nisu povrijeđena prava zaštićena člankom 6. stavkom 1. i 2. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj zahtjeva bio je u bliskim odnosima s B.G.-om, poznatim hrvatskim političarem protiv kojeg se vodio žalbeni postupak pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske (dalje: Vrhovni sud) zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Temeljem saznanja da podnositelj zajedno s drugim osobama planira podmititi osobe bliske sucima i same suce Vrhovnog suda kako bi ishodili povoljnu presudu za B.G.-a, Sigurnosno-obavještajna agencija (dalje: SOA) je poduzela mjere tajnog prikupljanja podataka. Sudac istrage Županijskog suda u Zagrebu odredio je provođenje posebnih dokaznih radnji prema podnositelju i tim drugim osobama. Obzirom na rezultate posebnih dokaznih radnji, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: USKOK) donio je nalog o provođenju istrage tijekom koje ispitan B.H., predsjednik Vrhovnog suda. B.H. je potvrdio da mu se jednom prilikom obratio podnositelj i predložio da se predmet protiv B.G.-a dodijeli u rad određenom sucu Vrhovnog suda koji je radio u službi evidencije tog suda. Nakon toga, protiv podnositelja i još četiriju osoba podignuta je optužnica zbog počinjenja kaznenih djela udruživanja za počinjenje kaznenih djela i poticanja na protuzakonito posredovanje. Županijski sud u Zagrebu donio je presudu kojom je podnositelja zahtjeva proglasio krivim i osudio na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine. U žalbi protiv te presude podnositelj je tvrdio da je jedini inkriminirajući dokaz protiv njega bio iskaz predsjednika Vrhovnog suda B.H.-a, čiji su navodi bili proturječni i nevjerodostojni. Tijekom trajanja žalbenog postupka, Jutarnji list je objavio članak pod naslovom „Kako je SOA otkrila upad u Vrhovni sud“ u kojem su izneseni rezultati mjera tajnog prikupljanja podataka koje je provodila SOA. U članku je navedeno da je iskaz predsjednika Vrhovnog suda u predmetu protiv podnositelja zahtjeva bio proturječan sadržaju spornih snimaka SOA-e. Vrhovni sud je odbio žalbu podnositelja zahtjeva uz obrazloženje da

je jedino važno to da su podnositelj zahtjeva i B.H. razgovarali o žalbenom postupku protiv B.G.-a i službi evidencije Vrhovnog suda na inicijativu podnositelja zahtjeva, što je činjenica koju ni podnositelj zahtjeva ni B.H. nisu osporavali. Presuda se nije temeljila na informacijama iz objavljenog članka već isključivo na stanju spisa predmeta i dokazima koji su se u njemu nalazili. Podnositelj je podnio dvije ustavne tužbe u kojima je, među ostalim, tvrdio da mu je povrijeđeno pravo na nepristran sud jer Vrhovni sud nije detaljno analizirao iskaz svjedoka B.H., predsjednika tog suda te zbog činjenice da su u medijima, prije donošenja presude, objavljeni nezakonito pribavljeni dokazi - audio snimke telefonskih razgovora i transkripti koje je sačinila SOA.

Pozivajući se na članak 6. stavke 1. i 2. Konvencije, podnositelj je pred Europskim sudom prigovorio da mu je povrijeđeno pravo na nepristran sud i pravo na presumpciju nevinosti.

Pravo na nepristran sud

Sukladno dobro utvrđenoj praksi Europskog suda (*Denisov protiv Ukrajine* [VV], br. 76639/11, stavci 60. – 65, 25. rujna 2018.)¹ postojanje nepristranosti suda potrebno je utvrditi na temelju:

- a) **subjektivnog testa** - pri čemu se mora uzeti u obzir osobno uvjerenje i ponašanje konkretnog suca, odnosno je li sudac imao neke osobne predrasude ili pristranosti u određenom predmetu. Kod primjene ovog testa mora se pretpostaviti osobna nepristranost suca dok se ne dokaže suprotno
- b) **objektivnog testa** - utvrđivanjem je li sam sud i njegov sastav nudio dovoljno jamstava kako bi se isključila svaka legitimna sumnja u pogledu njegove nepristranosti. Kod primjene objektivnog testa mora se utvrditi postoje li, sasvim odvojeno od ponašanja suca, provjerljive činjenice koje mogu izazvati sumnje u pogledu njegove nepristranosti

Ne postoji čvrsto razgraničenje između subjektivne i objektivne nepristranosti jer ponašanje suca može dovesti ne samo do objektivnih bojazni glede nepristranosti s gledišta vanjskog promatrača (objektivan test) već može otvoriti i pitanje njegova ili njezina osobnog uvjerenja (subjektivan test). Međutim, pitanje nepristranosti u praksi se najčešće ocjenjuje primjenom objektivnog testa. Pri odlučivanju o tome postoji li u nekom predmetu legitiman razlog za bojazan da neki sudac nije nepristran, odlučujuće je pitanje može li se ta bojazan smatrati objektivno opravdanom. U tom smislu čak i vanjski dojam može biti od određene važnosti jer nije dovoljno da se pravda izvršava već se i mora vidjeti da se ona izvršava.

Iako dojam ima određenu važnost, on sam po sebi nije odlučujući. Da bi se utvrdilo jesu li bojazni u pogledu pristranosti objektivno opravdane, dojam se mora ispitati u odnosu na objektivnu stvarnost na kojoj taj dojam počiva. Drugim riječima, mora se utvrditi postoje li, sasvim neovisno od ponašanja sudaca, provjerljive činjenice koje mogu dovesti u pitanje njihovu nepristranost.

U ovom predmetu, Sud je razmotrio pitanje nepristranosti sudaca Vrhovnog suda u okviru objektivnog testa. Utvrdio je da se radilo o važnom predmetu u kojem je sam predsjednik

---

¹ Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#)

Vrhovnog suda dao iskaz kao svjedok. Takva situacija je bila osjetljiva i mogla je izazvati određenu zabrinutost u pogledu nepristranosti i neovisnosti Vrhovnog suda. Međutim, Europski sud je primijetio da iskaz predsjednika Vrhovnog suda nije bio jedini niti odlučujući dokaz na kojem se temeljila osuda podnositelja zahtjeva. Naime, nacionalni sudovi su svoje odluke temeljili na zakonito pribavljenim snimkama tajnog nadzora, čiju autentičnost podnositelj nikada nije osporio, te na iskazima podnositeljevih suokrivljenika, koji su priznali optužbe.

Što se tiče tvrdnje da je B.H. sudjelovao u planu da se preinači odluka Vrhovnog suda u korist B.G.-a i da je u takvoj situaciji Vrhovni sud u podnositeljevu predmetu štiti svojeg predsjednika i vlastiti integritet te nije pravilno ispitao njegov predmet, Europski sud je primijetio da je podnositelja zahtjeva već bio osudio prvostupanjski sud, čiju nepristranost on nikada nije osporio. Nadalje, i prvostupanjski sud i Vrhovni sud i Ustavni sud su se složili da je jedini relevantan čimbenik u pogledu kontakta između podnositelja zahtjeva i predsjednika Vrhovnog suda bio taj što su njih dvojica razgovarala o žalbenom postupku protiv B. G.-a i službi evidencije Vrhovnog suda na inicijativu podnositelja zahtjeva, što je bilo nesporno između podnositelja zahtjeva i B.H.-a.

Navodne radnje B.H.-a u postupku protiv B.G.-a nisu bile predmet postupka i nisu utjecale na činjenice stavljene na teret podnositelju zahtjeva. S tim u vezi Europski sud je ponovio da članak 6. stavak 1. Konvencije ne jamči pravo da se kazneno progone treće strane ili da ih se osudi za kazneno djelo (*Perez protiv Francuske* [VV], br. 47287/99, stavak 70. ECHR 2004 I).

Nadalje, Europski sud je utvrdio da su u relevantno vrijeme u Republici Hrvatskoj postojala konkretna pravila kojima se uređivalo raspoređivanje predmeta u rad sucima na Vrhovnom sudu. Sukladno tim pravilima predmete nije raspoređivao predsjednik Vrhovnog suda prema vlastitom nahođenju. Ovlasti predsjednika Vrhovnog suda bile su prilično ograničene u pogledu napredovanja u karijeri i stege drugih sudaca, što su područja koja su mogla imati najznačajniji utjecaj na unutarnju neovisnost sudaca.

Slijedom navedenog, Europski sud je zaključio da su suci Vrhovnog suda koji su ispitivali podnositeljev predmet u žalbenom postupku bili dovoljno neovisni od predsjednika tog suda, stoga bojazni podnositelja zahtjeva u pogledu nedostatka njihove nepristranosti nisu bile objektivno opravdane. Stoga nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u pogledu prava na nepristran sud.

Presumpcija nevinosti

Europski sud je istaknuo da medijska kampanja može negativno utjecati na poštenost suđenja i dovesti do povrede presumpcije nevinosti sadržane u članku 6. stavku 2. Konvencije. S druge strane, izvještavanje u medijima o trenutačnim događajima predstavlja ostvarivanje slobode izražavanja, zajamčene člankom 10. Konvencije. Ako postoji intenzivna medijska kampanja u vezi s nekim suđenjem, Europski sud mora ispitati postoje li dostatne mjere zaštite kako bi se osiguralo da je postupak u cjelini pošten.

Pri ocjeni utjecaja medijske kampanje na poštenost suđenja Europski sud će uzeti u obzir (*Beggs protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.), br. 15499/10, stavak 124., 16. listopada 2012.):

- a) vrijeme koje je proteklo između medijske kampanje i početka suđenja;

- b) jesu li se sporne objave mogle pripisati vlastima ili su se temeljile na informacijama koje su dale vlasti;
- c) jesu li objave utjecale na suce i posljedično na ishod postupka

Primjenjujući gore navedena načela na predmet podnositelja zahtjeva, Europski sud je utvrdio da je sporne snimke telefonskih razgovora SOA izradila prije pokretanja istrage protiv podnositelja zahtjeva i da te snimke nisu korištene kao dokaz u kaznenom postupku niti su ikada bile dio spisa predmeta. Navedene snimke i njihovi transkripti objavljeni su u medijima samo osam tjedana nakon održavanja sjednice žalbenog vijeća.

Europski sud se složio s podnositeljem zahtjeva da te snimke nisu mogle biti objavljene u medijima a da ih nije otkrio djelatnik SOA-e koji je imao pristup tim snimkama. Međutim, Europski sud je naglasio da je činjenica da su vlasti bile izvor štetnih informacija relevantna za pitanje nepristranosti suda i presumpcije nevinosti samo u onoj mjeri u kojoj bi čitatelji taj sadržaj mogli smatrati autoritativnijim uzimajući u obzir njegov izvor ([Abdulla Ali protiv Ujedinjene Kraljevine](#), br. 30971/12, stavak 90., 30. lipnja 2015.).

S tim u vezi, Europski sud je napomenuo da je podnositelj zahtjeva osuđen na temelju drugih, zakonito pribavljenih snimaka tajnog nadzora koje su izrađene na zahtjev USKOK-a, te na temelju potkrepljujućih iskaza svjedoka. Vrhovni sud je odlučivao u vijeću sastavljenom od vrlo iskusnih profesionalnih sudaca educiranih da zanemare bilo kakve utjecaje izvan suđenja. Ti suci uopće nisu spomenuli sporni članak Jutarnjeg lista ni snimke SOA-e, već su potvrdili osudu podnositelja zahtjeva isključivo na temelju dokaza sadržanih u spisu predmeta utvrdivši da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio sve relevantne činjenice i pravilno primijenio pravo.

Slijedom navedenog, bez obzira na kratko vremensko razdoblje koje je proteklo između objave snimaka SOA-e u medijima i sjednice žalbenog vijeća u predmetu podnositelja zahtjeva, nema dokaza koji bi ukazivali na to da su suci Vrhovnog suda bili pod utjecajem tih snimaka. Stoga podnositelju zahtjeva nije povrijeđeno pravo na presumpciju nevinosti, koje je jedno od prava koje se jamči čl.6. Konvencije.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava